

Luyện từ và câu lớp 5:

Luyện tập về quan hệ từ

Câu 1 (trang 121 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Tìm quan hệ từ trong đoạn trích dưới đây và cho biết mỗi quan hệ từ nối những từ ngữ nào trong câu:

A Cháng đeo cày. Cái cày của người Hmông to nặng, bắp cày bằng gỗ tốt màu đen, vòng như hình cái cung, ôm lấy bộ ngực nở. Trông anh hùng dũng như một chàng hiệp sĩ cổ đeo cung ra trận.

Trả lời:

Những quan hệ từ trong đoạn văn:

A Cháng đeo cày. Cái cày **của** người Hmông to nặng, bắp cày **bằng** gỗ tốt màu đen, vòng **như** hình cái cung, ôm lấy bộ ngực nở. Trông anh hùng dũng **như** một chàng hiệp sĩ cổ đeo cung ra trận.

Tác dụng của các quan hệ từ

- "của" nối cái cày với người Hmông
- "bằng" nối bắp cày với gỗ tốt màu đen
- "như" nối vòng với hình cái cung
- "như" nối hùng dũng với một chàng hiệp sĩ cổ đeo cung ra trận

Câu 2 (trang 121 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Các từ in đậm được dùng trong mỗi câu dưới đây biểu thị quan hệ gì?

- Quân sĩ cùng nhân dân trong vùng tìm đủ mọi cách cứu voi khỏi bãi lầy **nhưng** vô hiệu.
- Thuyền chúng tôi tiếp tục chèo, đi tới ba nghìn thước rồi **mà** vẫn thấy chim đậu trắng xóa trên những cành cây gié sát ra sông.

Theo Đoàn Giới

c) **Nếu** hoa có ở trời cao

Thì bầy ong cũng mang vào mật thơm.

Nguyễn Đức Mậu

Trả lời:

a. Từ in đậm **nhưng** biểu thị quan hệ đối lập, tương phản.

b. Từ in đậm **mà** biểu thị quan hệ tương phản.

c. Cặp từ in đậm **Nếu... thì** biểu thị quan hệ giả thiết- kết quả.

Câu 3 (trang 121 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Tìm quan hệ từ (và, nhưng, trên, thì, ở, của) thích hợp với mỗi ô trống dưới đây:

a) Trời bây giờ trong vắt, thăm thẳm ... cao.

b) Một vầng trăng tròn, to ... đỏ hồng hiện lên ... chân trời, sau rặng tre đen ... một ngôi làng xa.

Theo Thạch Lam

c) Trăng quầng ... hạn, trăng tán ... mưa.

Tục ngữ

d) Tôi đã đi nhiều nơi, đóng quân ở nhiều chỗ đẹp hơn đây nhiều, nhân dân coi tôi như người làng ... thương yêu tôi hết mực, ... sao sức quyến rũ, nhớ thương vẫn không mãnh liệt, day dứt bằng mảnh đất cọc căn này.

Theo Nguyễn Khải

Trả lời:

a) Trời bây giờ trong vắt, thăm thẳm **và** cao.

b) Một vầng trăng tròn, to **và** đỏ hồng hiện lên **ở** chân trời, sau rặng tre đen **ở** một ngôi làng xa.

c, Trăng quầng **thì** hạn, trăng tán **thì** mưa

d) Tôi đã đi nhiều nơi, đóng quân ở nhiều chỗ đẹp hơn đây nhiều, nhân dân coi tôi như người làng **và** thương yêu tôi hết mực, **nhưng** sao sức quyến rũ, nhớ thương vẫn không mãnh liệt, day dứt bằng mảnh đất cọc cần này.

Câu 4 (trang 122 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Đặt câu với mỗi quan hệ từ sau: mà, thì, bằng.

Trả lời:

- mà:

- + Em bé tô bức tranh mãi mà chưa xong.
- + Nếu học mà không hiểu, nên hỏi thầy giáo, bạn bè.
- + Cây cỏ thụ ấy to thế mà cũng bị gãy đổ.

- thì:

- + Học thật chăm chỉ thì điểm sẽ cao.
 - + Nếu em chăm chỉ và ngoan thì ai cũng yêu mến.
- Bạn ấy lười học thì thế nào cũng bị điểm kém.

- bằng:

- + Hãy học bằng tất cả sự say mê của mình.
- + Chiếc áo mới mẹ cho Nhung may bằng một thứ vải thật là mát.
- + Cô giáo dạy bảo chúng em bằng tất cả tấm lòng của mình.